

Nr 63

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1958/59 under statens allmänna fastighetsfond m. m., i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd).

Statens allmänna fastighetsfond

1:o) **Förrådsbyggnad m. m. för Sveriges geologiska undersökning.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten (bilaga 31, punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1958) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 85 000 kronor.

Det ursprungliga byggnadsförslaget beträffande verkstadslokalen och kallförrådet har till följd av att nya arbetsuppgifter aktualiserats blivit otillfredsställande. Verkstadslokalen bör göras större och förses med en traversanläggning för de större och tyngre transport- och bormaskiner som de nya arbetsuppgifterna erfordrar. Vidare bör förrådets golvyta utökas med omkring 50 procent. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten kan beräknas till 85 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Förrådsbyggnad m. m. för Sveriges geologiska undersökning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 85 000 kronor.

2:o) **Vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3) och under erinran om att de sammanlagda kostnaderna för här ifrågavarande ändamål preliminärt beräknats till 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa skyddsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

3:o) **Vissa byggnadsarbeten vid institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 3) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 55 600 kronor.

Genom ett mellan staten och Stiftelsen Svensk konserveringsforskning år 1946 ingånget avtal förband sig staten att låta uppföra byggnader för Institutet för konserveringsforskning i Göteborg i huvudsaklig överensstämmelse med vissa till avtalet fogade ritningar. Under åren 1946, 1947 och 1950 anvisades för ändamålet investeringsanslag å sammanlagt 1 500 000 kronor. Först år 1952 godkändes emellertid byggnadsplanerna, och 1953 års riksdag (prop. 111, SU 67, Rskr. 158) anvisade till uppförande av byggnader för institutet ett ytterligare investeringsanslag av 980 000 kronor. Sammanlagt har alltså till byggnader för institutet anvisats 2 480 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att institutet kompenseras för pris- och lönestegringar under byggnadstiden. Härför beräknas ett belopp av 46 200 kronor. Vidare tillstyrktes att 15 000 kronor anvisas för färdigställandet av två konstantrum. Härifrån avses dock skola dragas 5 600 kronor med hänsyn till vissa besparingar, som kunnat åstadkommas beträffande planeringen av institutets tomtmark.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 55 600 kronor.

4:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 4) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 1 300 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 70 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 1 300 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

5:o) **Statens lånefond för den mindre skeppsfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 4—6) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Till fonden har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 3 000 000 kronor.

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten hemställer, att till fonden för nästa budgetår anvisas ett anslag av 7 000 000 kronor.

Låneverksamheten regleras genom en år 1957 utfärdad kungörelse, vilken i väsentliga hänseenden avviker från vad som tidigare gällt.

Med hänsyn till den korta tid, som de nya lånebestämmelserna varit i kraft, är det enligt departementschefen icke möjligt att nu bilda sig en uppfattning om vilka anspråk som i fortsättningen kan komma att ställas på fonden. Departementschefen föreslår därför, att anslaget i avvaktan på närmare erfarenheter uppföres med oförändrat belopp eller 3 000 000 kronor.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

6:o) *Sjöfartsverkets båtlånefond*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 6 och 7) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 000 000 kronor. Styrelsen anför till stöd härför följande.

Utredningen angående inrättande av en förrådsfond för sjöfartsverkets materiel har ännu icke slutförts. Nuvarande system för båthållningen synes därför böra bibehållas även under nästa budgetår. Därvid blir det nödvändigt att tillföra fonden ytterligare medel för att möjliggöra förnyelse av båtmateriel i viss utsträckning.

Av hittills anvisade medel finnes för närvarande odisponerade ca 630 000 kronor. Under tiden fram till den 1 juli 1959 kan i amorteringar beräknas inflyta tillhoppa omkring 320 000 kronor. För utlåning ur fonden till sistnämnda dag blir sålunda tillgängliga sammanlagt omkring 950 000 kronor. Detta belopp förslår icke till täckande av lånebehovet för den förnyelse av båtmaterielen, som behöver äga rum under nämnda tid. Därvid bör beaktas, att en betydande eftersläpning uppstått genom de vid medelsanvisningen under fonden för tidigare budgetår gjorda nedskärningarna i förhållande till anslagsäskandena.

De sammanlagda kostnaderna för den båtmateriel, som behöver nyanaffas före den 1 juli 1959, uppgår till ca 4,4 milj. kronor. Då tillgängliga medel i fonden — såsom angivits i det föregående — kan beräknas till 950 000 kronor, skulle för upprustning av lotsbåtsbeståndet i och för sig erfordras en förstärkning med ca 3,4 milj. kronor. För nästa budgetår anser

sig styrelsen dock böra begränsa sitt yrkande om medelsanvisning till 2 milj. kronor.

Departementschefen anser sig icke beredd att tillstyrka en förstärkning av båtlånefonden med större belopp än som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet. Enligt de i ärendet lämnade upplysningarna finnas för närvarande under fonden odisponerade ca 630 000 kronor. Under tiden fram till den 1 juli 1959 kunna i amorteringar beräknas inflyta omkring 320 000 kronor. Det sammanlagda beloppet för utlåning ur fonden skulle alltså utgöra omkring 950 000 kronor. Då med hänsyn till den nuvarande båtmaterielens på många håll dåliga beskaffenhet de sammanlagda kostnaderna för den båtmateriel, som behöver nyanskaffas före den 1 juli 1959, uppgå till ca 4,4 miljoner kronor, torde förenämnda behållning i fonden jämte nu föreslagna medelsanvisning icke på långt när förslå till täckande av lånebehovet för den förnyelse av den materiel, som behöver äga rum under nämnda tid. Det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget är alltså otillräckligt. Utskottet, som finner det högst angeläget, att båtbeståndet hålles i fullgott skick, finner goda skäl tala för en uppräknig av anslaget för nästa budgetår. Med hänsyn emellertid till den i ärendet pågående utredningen anser utskottet sig dock icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag, som innebär oförändrad medelsanvisning. Utskottet förutsätter emellertid härvid, att ifrågavarande utredningsarbete snarast slutföres.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöfartsverkets båtlånefond* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

7:o) **Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 7) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 52 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 300 och II: 384, till *Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

8:o) Lån till Aktiebolaget Oljetransit. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 7 och 8) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Aktiebolaget Oljetransit hemställer, att för planenlig utbyggnad av oljelagringsanläggningen vid Trondheimsfjorden för budgetåret 1958/59 anvisas ett investeringsanslag av 7 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Oljetransit* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kronor.

9:o) Lån till utbyggnad av oljelagringen. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 8—10) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 72 000 000 kronor.

De nya reglerna för skyldigheten att lagra olja har nu börjat tillämpas. I samband härmed har vissa lagringsålägganden redan meddelats de lagringsskyldiga och höjning av dessa ålägganden kommer att ske i en omfattning som svarar mot de av riksdagen godkända riktlinjerna för lagerutbyggnaden. För genomförande av den sålunda inledda utbyggnaden har förutsatts, att staten skall lämna de lagringsskyldiga finansiellt stöd genom lån som efter hand avskrivs. Medel för att utlämna sådana lån torde nu böra ställas till förfogande.

För närvarande beräknas lån sammanlagt under femårsperioden skola utlämnas till ett belopp av 360 milj. kronor, med bortseende från den ökning som kan föräntas av inflytande oljeavgifter. Medelsbehovet kan beräknas till omkring en femtedel per år. Då de nya bestämmelserna trätt i kraft den 1 januari 1958 och utbyggnaden kan beräknas komma i gång under första halvåret bör, såsom förutsattes i propositionen 1957: 144, vissa medel anvisas redan å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. För budgetåret 1958/59 beräknas komma att erfordras ett anslag av 72 milj. kronor motsvarande en femtedel av den beräknade totalkostnaden för staten. Beloppet bör uppföras under ett särskilt anslag under fonden för låneunderstöd.

Principerna för fördelning av lån mellan olika lagringsskyldiga kommer att fastställas av Kungl. Maj:t. Utredning härom har verkställts av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap.

Utskottet. De av 1957 års riksdag fastställda riktlinjerna för beredskapslagring av olja m. m. innefatta ett program för ökad lagring av mineraloljor under femårsperioden 1958—1962. I överensstämmelse med bestämmelserna rörande finansieringen av detta program tillstyrker utskottet, att till lån till utbyggnad av oljelagringen för nästa budgetår anvisas ett investeringsanslag av 72 miljoner kronor. Utskottet får erinra om att riksdagen för ändamålet för innevarande budgetår anvisat ett tilläggsanslag av 36 miljoner kronor, avseende det beräknade medelsbehovet för ett halvt budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lån till utbyggnad av oljelagringen* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 72 000 000 kronor.

Fonden för förlag till statsverket

10:o) Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 10--13) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Under de senaste åren har omfattande undersökningar ägt rum inom Adakfältet i syfte att utröna förutsättningarna för fortsatt gruvdrift inom området. Betydande fyndigheter har därvid kunnat konstaterats dels i Lindsköldsgruvans förlängning mot djupet, dels vid Brännmyran. Parallellt med undersökningsarbetena har med anlitande av medel, som riksdagen härtill ställt till förfogande under förevarande anslag, såsom förberedelser för brytning å vissa av de undersökta ställena utförts schaktarbeten. Dessa undersöknings- och förberedelsearbeten bör programenligt fortsätta med sikte på att brytning å de nya orterna skall kunna påbörjas i god tid före utgången av år 1961, då de hittills bearbetade fyndigheterna inom Adak-Lindsköldsgruvorna väntas vara slut. Kommerskollegium hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 000 000 kronor. Härav avses 750 000 kronor till löpande driftkostnader och återstoden, 2 250 000 kronor, till utvecklingsarbeten — däribland påbörjande av ny uppfordringsanläggning — å de nya brytningsställena. Departementschefen utgår emellertid från att större kostnader icke nedlägges än som kan anses motiverat med hänsyn till utsikterna till en lönsam brytning.

Redan genomförda undersökningar i fråga om malmkroppens storlek och sträckning ger vid handen, att brytning inom området kommer att kunna äga rum under i vart fall hela 1960-talet, vilket aktualiserar frågan om förlängning av den nuvarande överenskommelsen mellan staten och Bolidens

gruvaktiebolag angående driften av gruvorna. Kommerskollegium har till Kungl. Maj:t inkommit med utkast till nytt avtal. Förslaget innefattar vissa mindre jämkningar i förhållande till vad som gäller nu. Avtalsförslaget är emellertid för närvarande föremål för granskning inom handelsdepartementet, och det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att i annat sammanhang bemyndiga kommerskollegium att för kronans räkning träffa avtal med Bolidenbolaget i huvudsaklig överensstämmelse med det framlagda förslaget. Resultatet torde få redovisas för riksdagen i nästa års statsverksproposition.

Utskottet. Med hänsyn till resultatet av de undersökningar, som under de senaste åren ägt rum rörande förutsättningarna för fortsatt gruvidrift inom Adakområdet, vill utskottet tillstyrka, att medel under förevarande dispositionsanslag anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Det torde, såsom departementschefen förutsatt, få ankomma på Kungl. Maj:t att bemyndiga kommerskollegium att för kronans räkning träffa avtal med Bolidens gruvaktiebolag i huvudsaklig överensstämmelse med det framlagda förslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Diverse kapitalfonder

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

11:o) **Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 13 och 14) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

För anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning m. m. har hittills anvisats investeringsanslag å sammanlagt 32 215 000 kronor, därav för innevarande budgetår 500 000 kronor. Av den sammanlagda investeringen hänför sig 25 415 000 kronor till en civil del av anläggningen och ett i anslutning därtill uppfört bombskyddat lagerrum för torrgods m. m. samt 6 800 000 kronor till en militär del av anläggningen.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap hemställer dels att på tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas 530 000 kronor, dels att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 000 000 kronor.

Ifrågavarande anläggning befinner sig nu i ett slutskede och beräknas kunna färdigställas för att tas i bruk mot slutet av budgetåret 1958/59. Det

är därför angeläget, framhåller departementschefen, att återstående byggnadsarbeten utföres utan särskild fördröjning. En mindre del av betalningarna torde dock kunna skjutas till budgetåret 1959/60, och departementschefen är därför icke beredd förordna högre medelsanvisning för nästkommande budgetår än 3 000 000 kronor. Det sagda innebär också att departementschefen icke tillstyrker något särskilt anslag på tilläggsstat för innevarande budgetår.

Utskottet finner sig böra godtaga de verkställda beräkningarna och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

12:o) **Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 14 och 15) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

För detta ändamål har hittills anvisats 13,4 miljoner kronor, därav för innevarande budgetår 4,9 miljoner kronor.

Riksnämnden har under förevarande anslag äskat dels 500 000 kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår dels 4 000 000 kronor för nästa budgetår. Denna anläggning torde kunna färdigställas för att tas i bruk under år 1959. Av samma skäl som departementschefen under föregående punkt anfört är han icke beredd att nu förordna hela den återstående medelsanvisning som erfordras för anläggningen. Departementschefen tillstyrker sålunda att anslaget för nästkommande budgetår upptas med 4 000 000 kronor, medan återstoden får skjutas till budgetåret 1959/60. Något särskilt anslag på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår bör ej uppföras.

Utskottet tillstyrker, att medel i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Stockholm den 21 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 64.